



Universiteit
Leiden
The Netherlands

OR-voorzitter en stakingsrecht

Heerma van Voss, G.J.J.

Citation

Heerma van Voss, G. J. J. (1998). OR-voorzitter en stakingsrecht. *Or Informatie*, 13, 57-57.
Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/12239>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/12239>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).



GUUS HEERMA VAN VOSS

Or-voorzitter en stakingsrecht

Ontslag op staande voet is geoorloofd indien de or-voorzitter na een stakingsverbod door de rechter deelneemt aan een staking.

(Kantongerecht Rotterdam 28 augustus 1998, JAR

1998/192, Art. 7:677, 678 BW, 6 lid 4 ESH).

Jeroen Toussaint was voorzitter van de or van SHB Personeelsplanning BV te Rotterdam. De or verzette zich tegen het gepresenteerde ondernemingsplan, omdat het voorgenomen ontslagen bevatte en loondalingen. In de periode januari tot mei 1997 riep de or op tot acties. Daarna vormde zich een actiecomité dat opriep tot diverse acties. De vaste onderhandelingspartner voor de werkgever, de Vervoersbond FNV, was het niet eens met de acties, zodat deze zich ook tegen haar gingen richten. Op verzoek van de directie verbod op 8 oktober 1997 de President van de Rechtbank in kort geding aan de leden van de or om gedurende een periode van 60 dagen iedere stakingsactie, werkonderbreking, blokkade-actie of daarmee vergelijkbare actie van de bij SHB in dienst zijnde werknemers, die verband houden met de herstructureringsplannen, uit te lokken of te ondersteunen, op straffe van een dwangsom van f 500,- voor iedere dag dat het verbod wordt overtreden tot een maximum van f 20.000,-.

Op 16 oktober 1997 deelde Toussaint de directeur in een gesprek mee dat berichten in de media en door hem gegeven interviews juist waren en dat de actieoproep van het 'actiecomité SHB nummer 11' nadrukkelijk door hem ondersteund werden. Verder zou hij blijven oproepen tot actie. Op 17 oktober 1997 nam Toussaint deel aan een actie bij het gebouw van de Vervoersbond FNV te Rotterdam. Op 20 oktober 1997 herhaalde hij zijn standpunt tegenover de directeur, waarna hij op staande voet werd ontslagen.

Op 4 juni 1998 bevestigde het Gerechtshof in Den Haag het vonnis van de President van de Rechtbank omdat de spelregels voor staking niet in acht zijn genomen en de oproepen derhalve prematuur en onrechtmatig waren.

Toussaint verdedigde zich met het argument dat nu de Vervoersbond FNV de mening van de achterban niet meer vertegenwoordigde, het niet mogelijk was binnen het actieparool van die bond te blijven. Deze acties vallen onder het recht op staking dat wordt beschermd door artikel 6, lid 4 Europees Sociaal Handvest (ESH). Als voorzitter van de or, kaderlid van de FNV, deelnemer aan het actiecomité en FNV-onderhandelaar nam hij een centrale plaats in. Hij voelde zich verantwoordelijk voor de positie en toekomst van zijn collega's en is daarmee emotioneel betrokken. Ten onrechte is daarom het collectieve conflict teruggebracht tot een individueel geschil tussen partijen en is de individuele sanctie van ontslag op staande voet toegepast.

De directie stelde dat Toussaint willens en wetens redelijke bevelen en opdrachten naast zich had neergelegd. Het stakingsverbod gold ook tegen Toussaint, maar hij bleef bezig met het organiseren van verboden acties. Ook een or-lid dient zich te houden aan rechterlijke uitspraken.

De kantonrechter volgde dit laatste standpunt. Het is hem wel duidelijk dat Toussaint zich heeft laten leiden door het collectief belang. Maar met zijn rol bij de acties na de uitspraak in kort geding overschreed hij de grenzen van het behoorlijke. Dat wordt niet anders door zijn or-lidmaatschap. Ook al zou moeten worden aangenomen dat Toussaint zich door dat lidmaatschap in het kader van acties meer zou mogen veroorloven dan niet or-leden, kan niet worden aanvaard dat een or-lid uit hoofde van zijn functie een tegen hem persoonlijk door een rechter gegeven verbod naast zich neer zou kunnen leggen. Het middel was ook niet buiten proporties, onder meer omdat Toussaint al had aangekondigd dat hij zich aan het verbeuren van dwangsommen evenmin iets gelegen zou laten liggen.

Commentaar

Wilde acties (zonder steun van de erkende vakbond) vallen onder het in het ESH erkende stakingsrecht. Maar dat geldt uiteraard niet meer als zij door de rechter verboden zijn. Zelfs al voor die tijd zijn disciplinaire acties tegen de stakers of de organisatoren niet uitgesloten. Maar zeker geldt wel dat wanneer een staking door de rechter is verboden het voortzetten van de staking of het oproepen daartoe tot individuele sancties kan leiden, zoals ontslag op staande voet. De voorzitter van de or wordt (evenals de andere leden) beschermd door een opzegverbod (art. 21 WOR, vanaf 1 januari a.s. art. 7:670 BW). Maar dat opzegverbod biedt geen bescherming tegen ontslag op staande voet. Voor een dergelijk ontslag moet er een dringende reden zijn. Het bestaan daarvan wordt niet snel aangenomen, maar het negeren van een rechterlijk verbod geeft daar bij uitstek aanleiding toe.

De verantwoordelijkheid van een or-voorzitter is groot. Hij moet vooraan staan om op te komen voor met ontslag bedreigde collega's, maar ook oppassen dat hij niet het verkeerde voorbeeld geeft. In dit geval was de actie niet volgens de spelregels opgezet en hadden de or wellicht ook andere middelen ter beschikking gestaan om het ondernemingsplan te laten toetsen door de rechter. Goede bedoelingen rechtvaardigen niet de verkeerde actie op het verkeerde moment.

Is er geen sprake van schending van het gelijkheidsbeginsel nu wel de voorzitter en niet de andere or-leden of andere werknemers worden aangepakt? Dat valt misschien te verdedigen, maar wellicht rechtvaardigt het feit dat de voorzitter een vooraanstaande rol speelt ook een strengere behandeling.

Deze rubriek signaleert en behandelt de belangrijkste jurisprudentie op or-gebied. De rubriek wordt beurtelings geschreven door prof. mr. Adriaan Dorresteyn, hoogleraar ondernemingsrecht aan de Open Universiteit te Heerlen en prof. mr. Guus Heerma van Voss, hoogleraar sociaal recht aan de Rijksuniversiteit Leiden.